

CONCLUSIONS

Jornada de metaavaluació dels processos de verificació, seguiment i modificació de les titulacions oficials

6 de març de 2012 - Universitat Autònoma de Barcelona

Grup 1: Disponibilitat i ús de la informació pública

Pel que fa a la pertinència de la informació pública

Es considera que la informació pública que es demana que les titulacions posin a la disposició dels col·lectius interessats, tant la referida al desenvolupament operatiu del programa com la informació sobre els indicadors associats, és suficient i adequada.

Es destaca la millora que ha experimentat la disponibilitat d'informació pública de les titulacions oficials els darrers anys, relacionada en part amb el desenvolupament del Programa de seguiment a totes les universitats catalanes. La primera convocatòria d'aquest programa l'any 2011 ha evidenciat que, en general, la disponibilitat d'informació pública és més gran en el cas dels títols de grau, i per tant cal fer un esforç per superar les mancances detectades en els títols de màster.

S'ha de potenciar el coneixement de la informació que els diferents grups d'interès tenen a la seva disposició, amb l'objectiu que en puguin treure el màxim rendiment de l'ús.

S'apunten diversos riscos relacionats amb la utilització de la informació pública, que poden ser fruit d'una anàlisi insuficient dels grups d'interès i les seves necessitats, de la falta d'accessibilitat, o també del soroll informatiu produït per una inflació de dades o una desorganització de la informació. Es considera que cal identificar els grups d'interès, per mitjà de diferents mecanismes, i desenvolupar una estructura de la informació pública que permeti un fàcil accés a la informació. Aquesta estructura pot incloure intranets, amb diferents nivells de restricció en funció de l'especificitat o la complexitat de les informacions.

Pel que fa a la informació quantitativa

S'assenyala, en primer lloc, que s'ha fet un esforç important en la recollida i la publicació d'indicadors associats a les titulacions. Es constata que aquesta mena d'informació és segurament la que comporta més problemàtiques en la seva gestió, i també d'interpretació per part dels usuaris. En aquest sentit, l'aparició del web d'indicadors docents Winddat (<http://winddat.aqu.cat>) ha de facilitar la gestió del seguiment a les universitats i l'homogeneïtzació de la presentació d'aquesta informació per als grups d'interès.

Pel que fa a la millora de la informació pública dels títols oficials

Es planteja la idoneïtat de fer públiques algunes informacions que no s'han tingut en compte fins al moment, com per exemple la publicació de les evidències de l'avaluació (exàmens, treballs de fi de grau o màster, etc.).

Es considera que cal seguir treballant per poder oferir informació quantitativa, que sigui comparable i periòdica, de dimensions relacionades amb la inserció laboral i la satisfacció dels estudiants i titulats de les universitats catalanes.

Pel que fa a les eines de publicació d'informació relacionades amb els ensenyaments universitaris

Es considera la influència que poden exercir les noves eines de publicació d'informació relacionades amb els ensenyaments universitaris, ja siguin de caire públic o privat, que constitueixen un complement a la informació que ofereix la institució sobre les seves titulacions.

S'encoratja a tenir en compte els nous formats i els nous dispositius que, sobretot els estudiants, fan servir avui en dia per accedir a la informació.

Grup 2: Indicadors i anàlisi valorativa en el seguiment de les titulacions

Pel que fa a la utilitat del desplegament dels SGIQ als centres

Actualment les universitats i els seus centres estan immersos en el procés d'implantació del seu sistema de garantia interna de la qualitat (SGIQ). Cal tenir en compte que gairebé tots els dissenys d'aquests SGIQ han estat avaluats positivament en el marc del programa AUDIT. Aquest aspecte és important, ja que vol dir que els SGIQ han estat dissenyats tenint en compte els elements per a la garantia dels programes formatius.

El nivell de desplegament dels SGIQ és molt desigual depenent de cadascuna de les universitats i centres, des del desconeixement quasi total de la seva existència fins a la implicació activa en el desenvolupament de mecanismes per tal que els informes de seguiment siguin útils per a la millora contínua de la titulació.

Pel que fa a la utilitat dels indicadors establerts per al seguiment de les titulacions

El procés de seguiment ha servit per apropar els responsables dels centres i les titulacions a les unitats tècniques de qualitat (UTQ) i, en molts casos, per a una millor adequació dels SGIQ.

Un indicador útil és aquell que permet prendre decisions.

La interpretació dels indicadors s'ha de portar a terme amb prudència, tenint en compte aspectes com ara les circumstàncies en què s'ha desenvolupat el curs, les característiques especials del centre, o el tipus de titulació, curs i assignatura.

Es considera que, a part dels indicadors genèrics que s'estableixen per al seguiment, s'haurien de definir indicadors propis que s'ajustessin a les característiques de la titulació i que fossin més útils per al seguiment, l'avaluació i la millora.

Actualment, l'informe de seguiment té en compte uns indicadors la majoria dels quals són quantitativs. Es creu que seria enriquidor considerar també indicadors qualitativs. AQU Catalunya recorda que els responsables de les titulacions poden aportar aquells altres indicadors que trobin oportuns per realitzar el seguiment.

La inquietud més gran que sorgeix és com s'ha de mesurar l'adquisició de les competències, com s'ha de determinar quins indicadors són els més adequats. Aquest és un aspecte sobre el qual es considera important contrastar les dades objectives que ofereixen els indicadors amb les percepcions de l'alumnat i incloure l'anàlisi d'aquesta informació a l'informe de seguiment.

Finalment, els indicadors es consideren un element important per al seguiment de la titulació, però no l'únic.

Pel que fa als recursos disponibles per obtenir la informació que es considera necessària per a la presa de decisions

De manera general, es considera molt important i necessari tant el suport de les UTQ com una formació més gran dels responsables i coordinadors de la titulació en matèria de qualitat.

També es considera important implicar el personal docent en el procés de seguiment, i se suggereix potenciar el personal docent en l'avaluació interna dels SGIQ.

Es manifesta la necessitat de revisar el procés d'accés als resultats dels indicadors. L'accés als indicadors ha de ser tan àgil i senzill com sigui possible per part dels responsables de la titulació, per tal que els seus resultats permetin prendre decisions a temps i serveixin com a instrument de millora. Aquesta agilització en l'accés evitaria que el recull de les dades sigui percebut com un requisit administratiu.

Tot i que els indicadors són una eina important per a la mesura del procés, cal considerar altra informació, tenint en compte que en determinats casos l'obtenció dels indicadors pot suposar un alt cost en un moment en què els recursos són escassos. Per tant, s'haurien d'estudiar quines dades poden oferir informació indirecta de fàcil accés i útil per a la presa de decisions.

El procés de seguiment s'ha de considerar com un procés continu durant tot el curs, per la qual cosa s'ha de planificar la recollida i l'anàlisi de les dades en els moments adients durant el curs.

Pel que fa a la definició dels agents implicats en la construcció i l'anàlisi dels indicadors

Si bé es coincideix, de forma general, que els responsables estan identificats, hi ha una àmplia diversitat d'actors implicats amb interessos i visions diferents que dificulten una definició conjunta de quina ha de ser la qualitat del producte final.

Pel que fa a la fiabilitat de l'anàlisi qualitativa

Hi ha dos aspectes en els quals s'ha de treballar: aconseguir dades correctes, és a dir, depurar les bases de dades, i comprovar que aquestes dades reflecteixen la realitat que es vol avaluar, que els indicadors es mesuren en els moments adequats i que les dades per al càlcul d'aquests indicadors han estat tractades tenint en compte totes les circumstàncies possibles i considerant si es tracta d'un grau o un màster.

Grup 3. Desenvolupament de les accions de millora: millora interna, modificacions i reverificació

(encara no disponible)

Grup 4: Acreditació de les titulacions

Pel que fa al procés d'acreditació

Es mostra preocupació sobre el procés d'acreditació, que es visualitza com la culminació de tots els processos d'avaluació que s'han implementat fins ara (verificació i seguiment); és a dir, és un procés continu d'avaluació. En aquesta línia, s'ha d'evitar que les universitats centrin els seus esforços a superar l'acreditació com si fos un examen més i perdin de vista la globalitat del conjunt dels processos d'avaluació.

S'assenyala que el procés d'acreditació ha de ser senzill i es considera que ha de centrar-se en el conjunt d'informes de seguiment de les titulacions, acompanyat d'un procés de visita externa que s'ha de definir.

Pel que fa als aspectes que cal valorar en el procés d'avaluació, s'arriba a la conclusió que la titulació ha de poder mostrar que s'assoleixen els resultats d'aprenentatge fixats. En aquest sentit, no es pot escollir un patró únic per a totes les titulacions, però en tot cas s'han de considerar d'una manera detallada, entre d'altres, el treball de fi de grau, el treball de fi de màster, exàmens i pràctiques. Una altra qüestió rellevant en el procés d'acreditació ha de ser el grau d'implementació de l'SGIQ del programa formatiu, i també el seu rol en la millora contínua de la titulació.

Es considera que la guia per a l'acreditació de títols ha de ser senzilla i flexible.

Pel que fa a la tipologia de les comissions avaluadores

S'estableix que les comissions avaluadores han d'estar constituïdes per experts amb experiència (per exemple, membres dels consells socials). A més, han d'incloure algun expert internacional amb coneixements sobre l'Espai europeu d'educació superior, professionals i persones acabades de titular.

Pel que fa a la visita al centre

S'assenyalen les dificultats a l'hora de dissenyar i programar la visita als centres. Així, algunes titulacions presenten complexitats importants (per exemple, les titulacions interuniversitàries o interdepartamentals), mentre que en altres casos la temporalitat associada a la implantació de les titulacions influirà en el nombre d'informes de seguiment elaborats.

Adicionalment, s'assenyala la necessitat de dissenyar la visita al centre conjuntament entre les universitats i AQU Catalunya. Es planteja que les universitats poden suggerir experts per formar part de les comissions d'avaluació.

Entre els col·lectius que cal entrevistar en la visita al centre s'apunten el professorat, l'estudiantat, els titulats, els ocupadors i els responsables dels SGIQ.

Pel que fa a l'informe d'acreditació

Es considera que l'informe d'acreditació ha de versar sobre l'anàlisi dels assoliments dels estudiants, és a dir, els resultats d'aprenentatge (*learning outcomes*). A més d'aquest aspecte, l'informe també ha d'abordar l'anàlisi sobre el grau d'implementació de l'SGIQ, i el seu rol en la millora contínua de la titulació. Un altre punt que cal tractar és la incorporació de recomanacions originades en els informes de seguiment, i també les millores implementades i la seva projecció a mitjà i curt termini (impacte, repercussió, utilitat, etc.).

Grup 5: Indicadors de satisfacció dels programes formatius

Pel que fa a les dimensions que cal considerar per realitzar el diagnòstic de satisfacció

S'evidencia un cert desconeixement de les bones pràctiques i dels models utilitzats entre universitats i, fins i tot, entre centres d'una mateixa universitat.

La pràctica més comuna està relacionada amb l'enquesta de satisfacció sobre assignatura/professorat. Amb tot, es detecten dificultats si els resultats d'aquesta enquesta s'enfoquen exclusivament cap a l'avaluació del professorat.

Es confirma més experiència i facilitat en la recollida de dades de satisfacció sobre els aspectes organitzatius i de gestió (per exemple, desplegament del pla d'estudis, recursos i serveis, etc.).

Es constata la dificultat de definir "com" s'ha d'obtenir la satisfacció dels estudiants sobre els resultats de la formació (*learning outcomes*), és a dir, com es poden obtenir dades de la satisfacció sobre el nivell d'assoliment de les competències específiques, que constitueixen el perfil de formació, i de les competències transversals, relacionades amb el desenvolupament d'habilitats personals, emocionals i socials.

Es detecta una certa desconfiança envers la capacitat de l'estudiantat per formular la seva satisfacció respecte de la qualitat del programa formatiu.

Pel que fa a la temporalitat de la recollida de la satisfacció

Encara que no sigui la pràctica més extensa, està més generalitzada la recollida d'informació sobre la satisfacció al final dels estudis que no pas la recollida d'informació curs a curs. I hi ha un nombre més elevat de pràctiques a escala de màster que de grau.

Es posa de manifest una necessitat de recollir dades sobre la satisfacció curs a curs, amb l'objectiu de contribuir a la millora del programa formatiu a curt termini.

Pel que fa a la metodologia i els instruments per a la recollida de la satisfacció

La modalitat d'enquesta en línia és la pràctica més generalitzada entre les institucions, especialment per recollir la satisfacció sobre assignatura/professorat. El principal punt crític d'aquesta modalitat és la baixa participació del col·lectiu d'estudiants. La modalitat d'enquesta presencial (telefònica, qüestionari escrit) presenta un cost més elevat. Es constata l'existència d'experiències entre les institucions amb l'objectiu de fomentar la participació de l'estudiantat en les enquestes, com ara realitzar-les en el moment de la recollida del títol o de la presentació dels treballs de fi de grau o màster, per exemple.

Es valora positivament la utilització d'altres mecanismes per a la recollida de la satisfacció, com són el pla d'acció tutorial, la participació dels estudiants en els òrgans de govern i representació, la bústia de queixes i suggeriments o les xarxes socials, entre d'altres.

Pel que fa a la gestió institucional de la recollida de la satisfacció

Es posa de manifest la necessitat d'harmonitzar dimensions i definir indicadors comuns per al conjunt del sistema universitari català, fet que permetrà disposar de referents per a l'autoavaluació i el seguiment de la qualitat dels programes formatius.

El model de recollida d'informació ha de permetre incloure indicadors relacionats amb les particularitats de cada institució, i també recollir informació de caràcter qualitatiu.

Pel que fa a l'impacte dels resultats

Els resultats de la recollida de la satisfacció no sempre es tradueixen sistemàticament en accions de millora de les titulacions, en part a causa del baix nivell d'implementació dels SGIQ. Les possibles accions de millora implementades com a conseqüència de les enquestes de satisfacció haurien de formar part dels informes de seguiment de la titulació i constituir evidències per a l'acreditació dels programes.